

Հովհաննես Թումանյան

ԱՆԻԾԱԾ ՀԱՐՍԸ

Վաղ ժամանակ մի հայ շենում
Մի հարգևոր հարսն է լինում:
Նըրա բերնից՝ կեսուր-կեսառ
Չէին լըսել մի շունչ, մի բառ,
Չէին տեսել շուրթը մի օր...
Էսպես խոնարհ ու հարգևոր:
Մի օր մենակ օդում նըստած
Իր ճոխ մազերն արձակ թափած,
Ազատ, անփույթ սանրում, հյուսում,
Հետն էլ ձենով երգ էր ասում:

«Աշխարհքը բանտ,
Մեջը անբախտ
Ես մի գերի անխընդում.
Սիրուն շորեր,
Ջահիլ օրեր
Ի՛նչ եմ անում էս բանտում:

Էրնե՛կ ծրտին,
Ճյուղքի միջին
Ծըլվըլում է, թըրթըռում,
Թըռչում՝ սիրած
Ընկերն առած,

Ազա՛տ, կանաչ արտերում:

Ա՛խ, սև ըլի,
Չըքվի, փըլի
Ծընված օրը աղջկա,
Ցավ ու խընդում
Փակված սըրտում,
Ծիծաղ չըկա, ախ չըկա...»

Մին էլ հանկարծ բացվեց դուռը,
Ու ներս մըտավ ծեր կեսուրը:
— Հո՛ւ, պո՛ւ, պո՛ւ, պո՛ւ, կանչեց խեղճը,
Գետին պատռի՛, մըտնեմ մեջը...

— Հոպոպ դառնաս,
Անամոթ հարս:
Մի տե՛ս, մի տե՛ս,
Թե լըրբի պես
Գըլուխը բաց,
Ազատ նըստած՝
Ո՛նց է կանչում,
Չի ամաչում:
Լեզուդ լալկի,
Մազըդ թաղքի,
Գըլխիդ կըպչի
Սանրը միջի:

Ասավ-չասավ,
Մին էլ տեսավ՝
Սանրը գըլխին
Հարսն առաջին
Հոպոպ դառավ,
Երդկից թըռավ,
Ու վերացավ,
Վե՛ր, հեռացավ:

Էն էր ու էն.

Խեղճն էն օրեն
Հանդերն ընկած՝
Հոպոպ մընաց.

Միշտ էլ էն հին
Սանրը գըլխին,
Չալի՛կ-մալի՛կ,
Լեզուն լալիկ,
Անխոս ու լուռ,
Մոլո՛ր, տխուր:

Բայց երբ հանկարծ

Միտն է գալիս,
Որ գլխաբաց,
Երգ ասելիս՝
Իր կեսուրը
Բացեց դուռը,
Վեր է թըռչում

Մըրտատըրոփ

Ու դէռ ճըչում.

— Հո՛ւ-պո՛ւ պ... Հո՛ւ-պո՛ւ պ...

1898